

Ян, Ї. (2023). *Виконавська стабільність як основа концертно-сценічної діяльності піаністів*. (Дис. доктора філософії: 025). Київ (Yan, I. (2023). *Performance stability as the basis of pianists' concert and stage activity* (PhD thesis). Kyiv).

SUMMARY

Ou Jiayu. Self-regulation of the emotional state of a student vocalist as a phenomenon of pedagogical research.

The article examines the essence of the concept of "self-regulation of the emotional state of a student vocalist" from the standpoint of pedagogical science. It is found that the main components of self-regulation of the emotional state of a student vocalist are self-control, self-assessment and self-correction, the algorithmic sequence of which ensures the coherence of the course of the specified process.

Self-control of performing activities by a student vocalist is carried out through the perception of control attributes and the construction of their imagined images. It has been proven that control attributes reflect the initial and derived features of the perceived information, and their patterns represent the imaginary elements of the integral content of these attributes, taking into account the subjective-cognitive integration and addition of their initial and derived features.

Self-assessment of performing activities by a student vocalist is carried out consciously (logically) and unconsciously (emotionally). It is characterized by adequacy and inadequacy. Providing an adequate assessment of the quality of imaginary images of control attributes or their reproduction, as a rule, acts as a source of creativity of a student vocalist, which contributes to the search for the best options for making decisions in the process of interpreting musical works.

Self-correction of performing activity by a student vocalist is aimed at correcting shortcomings during the next repetition of a musical work or its fragment through the use of a system of conscious (logical) and unconscious (emotional) methods. Self-correction of the emotional state of a student vocalist occurs through changing elements in the manifested patterns of control attributes or changing elements in the program of implementation of performing actions.

Key words: musical work, performing activity, interpretation, self-regulation, self-control, self-correction, stage fright.

УДК 378.1:784.9:159.942

Чень Ліна

Український державний університет імені Михайла Драгоманова

ORCID ID 0009-0005-0606-2805

DOI 10.24139/2312-5993/2025.01/447-458

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ВИКОНАВСЬКИЙ СТИЛЬ ВОКАЛІСТА ЯК ФЕНОМЕН СУЧАСНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

У статті розглянуто сутність поняття «індивідуальний виконавський стиль вокаліста» з позицій досягнень сучасної науки. Описано технології віддзеркалення його рис системою виражальних засобів вокаліста. З'ясовано «існування» двох видів інтерпретації вокальних творів (стильовий і нестильовий), де перший характеризується сутнісним відображенням рис як композиторського стилю, так і особистісного, а другий — відсутністю відображення цих рис і на образному і на емоційному рівнях. Доведено, що індивідуальний виконавський

стиль вокаліста хоча ще і немає загальновизначеного критеріально-параметричного апарату щодо його оцінювання і аналізується здебільшого з мистецтвознавчих позицій (переважно композиторської творчості), однак означений феномен відіграє важливу роль в інтерпретації музичних творів.

Ключові слова: виконавський стиль, вокаліст, музичний твір, композиторський нотний текст, методика, сценічний виступ.

Постановка проблеми. Музично-виконавська творчість студентів факультетів мистецтв має велике значення для їх становлення як фахівців. Саме завдяки їй вони отримують статус педагогічного працівника мистецької спрямованості. В центрі уваги споживачів їх продукції знаходиться категорія індивідуального виконавського стилю вокаліста.

Незважаючи на це, у психолого-педагогічних дослідженнях поки що не існує концепційного вивчення означеного феномена, яке б відповідало вимогам сучасної науки і розкривало технології його функціонування, оскільки:

- поняття «індивідуальний стиль» здебільшого розглядалося з позицій мистецтвознавства, де пріоритетного значення надавалось композиторській творчості на основі наявності нотно-текстового її результату;

- дослідження індивідуального виконавського стилю будь якого митця, в тому числі і вокаліста, утруднюється відсутністю загально-прийнятого критеріально-параметричного апарату його оцінювання.

Отже, саме відсутність вивчення індивідуального виконавського стилю вокаліста з позицій досягнень сучасної науки призвела до застосування тільки стихійного (іноді не ефективного), а не цілеспрямованого експериментально вивіреного інструментарію формування означеного феномену.

Аналіз актуальних досліджень. У сучасній науці «індивідуальний виконавський стиль» будь-якого митця концертно-сценічної діяльності, як правило, вивчається в контексті діалектичного, онтологічного та функціонального аспектів.

Діалектичний аспект вивчення означеного поняття надав змогу визначити його роль в процесах музичного стилетворення. Особлива увага науковців була спрямована на вивчення музичного стилю конкретних композиторів (Л. Бетховена, Р. Вагнера, М. Лисенка, Л. Ревуцького, І. Карабиця та інших) завдяки осмисленню художньо-творчого їх мислення і психологічних установок на сприйняття художньо-естетичних цінностей з урахуванням індивідуальної неповторності. За їх

дослідженнями, композиторський стиль є фундаментальною основою стилетворення всіх інших музикантів-виконавців. Саме він не тільки визначає творчу піднесеність власної (композиторської) свідомості, а й стає мірилом ціннісної її значущості в загальній системі звукових ознак, які відображаються в нотному тексті музичного твору (В. Ковтонюк, 2022; Ю. Ніколаєвська, 2020; Л. Шаповалова, 2014 та інші).

Онтологічний підхід науковців до вивчення індивідуального виконавського стилю різних митців концертно-сценічної діяльності спрямував пошуки на виявлення основних, фундаментальних принципів визначення сутності означеного феномену. Зокрема, їх парадигмальною спрямованістю було розпізнання найважливіших рис індивідуального стилю не тільки композиторської творчості, а й виконавської. За фундаментальну основу ними брались поняття «інтонація» та «інтонування», які вони розглядали з позицій музикознавства.

Враховуючи положеннями онтологічного методологічного підходу до дослідження особистого виконавського стилю виконавців науковці дійшли висновку, що означений феномен залежить від:

- розподілу царин діяльності музикантів, починаючи зі всебічно підготованого композитора-виконавця з подальшим розгалуженням його компетенцій;
- більш фахового підходу до музичного мистецтва;
- пертурбацій пов'язаних з умовами випродукування музичного мистецтва;
- перенесення уваги у ході інтерпретації музичного твору на особистісні риси музичного стилю виконавців з урахуванням фронтальних ознак;
- впливу на музичне мистецтво технічного розвитку (Н. Гребенюк, 1994; В. Москаленко, 2018; І. Сухленко, 2015 та інші).

У кінці XX – на початку XXI століть наукові дослідження індивідуального як композиторського, так виконавського стилю ґрунтувались на функціонально-методологічному підході до вивчення означених феноменів. Особливу увагу науковців привернула змістовна наповненість понять «музичне виконання» та «музично-виконавська інтерпретація». Перше поняття ними пов'язується з процесом реалізації музичного твору різноманітними засобами виконавської майстерності, а друге — з його розумінням та донесенням до цільової аудиторії ідейно-образного змісту (О. Катрич, 2000; О. Копелюк, 2018; І. Коханик, 2002 та інші).

Отже, незалежно від того, що науковцями застосовуються різні методологічні підходи до дослідження індивідуального виконавського стилю митців концертно-сценічної діяльності (діалектичний, онтологічний та функціональний), все ж таки загально прийнятої критеріально-параметричної системи його оцінювання ще не існує, що підтверджує актуальність обраної тематики.

Мета роботи — розглянути сутність поняття «індивідуальний виконавський стиль вокаліста» з позицій досягнень сучасної науки зі з'ясуванням його ролі в інтерпретації музичних творів.

Методи дослідження. У досягненні поставленої мети під час дослідження використовувались **методи**, які надавали змогу вивчати індивідуальний виконавський стиль вокаліста, а саме:

- порівняльний аналіз наукових досліджень сутності поняття «індивідуальний виконавський стиль вокаліста»;
- моделювання вихідних положень психологічних та музикознавчих досліджень у педагогічний процес формування означеного феномену;
- вивчення передового досвіду стилетворення вокаліста у процесі фахового навчання тощо.

Виклад основного матеріалу. У сучасних наукових працях вказується на те, що індивідуальний виконавський стиль вокаліста є значно менше опрацьованим, порівняно з композиторським стилем. «Цілісна теорія музичного стилю, в тому вигляді, в якому вона склалась, існує як концепція стилю, насамперед, композиторського» (Катрич, 2000, с. 13). Хоча виконавський стиль будь-якого митця і стиль композитора однаково пов'язані з закономірностями функціонування їх художнього мислення, напрацьовані здобутки сучасної науки стосовно стилю композитора слід розглядати з позицій базових підходів до вивчення стилетворення музиканта-виконавця.

Зокрема, не тільки стиль, а і елементи мистецтва — форма, напрям руху думки, та його скерованість опиняються під впливом особистості виконавця, адже категорія стилю пов'язана як з творчими методами так і з художньою направленістю.

Стиль є прототипом домінуючих шаблів, таких як особиста мова автора і його неповторний почерк. Він має фундаментальні зв'язки зі світосприймання національного й інтернаціонального, матеріалом музичного твору, його технікою, смислом та формою, методами їх з'ясування, а також з переконаннями індивідуума та його особистістю.

Характеризуючи природу стилю як рису, науковці наголошують на її спроможності «приписувати» музичні твори чи їх виконання композитору або виконавцю. Науковці сходяться на думці, що віднайдення та удосконалення митцем творчого почерку, якому притаманна автентичність та неповторність, обов'язково пов'язані з важливими змінами певних стадій розвитку цивілізації та критичними моментами їх творчості (М. Бевз, 2006; В. Москаленко, 2018 та інші). На їх думку, не тільки стиль, а й елементи мистецтва (форма, напрям руху думки та його скерованість) опиняються під впливом особистості виконавця, адже категорія стилю пов'язана як з творчими методами, так і з художньою направленістю. Музичний стиль поєднує в собі дві ролі — диференціюючу, що пов'язана з виконавським стилем та об'єднуючу, що втілюється в життя композиторським стилем. Диференціююча роль дозволяє розкрити різноманітні інтерпретаційно-виконавські завдання, пов'язані з музичним стилем, а об'єднуюча — властива композиторському стилю, який є об'єктом інтерпретації, адже використовується у виконавській інтерпретації (в трьох її різновидах). Визначні педагоги та виконавці виокремлюють як мінімум чотири розповсюджені стилі виконання музичних творів, а саме:

- 1) виконання «без будь-якого стилю»;
- 2) «мертвенне» виконання (педантичне відтворення стилю композиторів попередніх епох):
- 3) «музейне» виконання даного музичного твору з дотриманням всіх стильових вимог композитора, характерних для його творчості;
- 4) самобутнє виконання, осяяне натхненням, любов'ю до музичного твору та його автора, обізнаністю з його стильовими рисами і урізноманітнене відповідними технічними прийомами гри.

Звичайно, у сучасній науці музичний стиль розмежовується на особистісний композиторський, персональний виконавський, національний, історичний та епохальний. Зокрема, виконавський стиль науковцями розглядається з позицій інтерпретатора, де виділяються такі його різновиди як віртуозний, інтелектуальний, розсудливий та чуттєвий (*K. Martienssen*, 1930). Натомість, по мірі появи значної кількості досліджень, пов'язаних з проблемами інтерпретації музичних творів, за твердженням О. Копелюка (2018), увага дослідників стала спрямовуватись на питання систематизації виконавців з врахуванням дії різноманітних чинників, адже за переконанням багатьох із них підґрунтям для цього став існуючий дефіцит інформації щодо фіксації

різниці при вивченні композиторської та виконавської творчості. На думку О. Копелюка (2018), композиторський стиль можна розглядати з позицій доказовості, оскільки він віддзеркалюється в фактурі створених композитором музичних творів, і хоча їх нотний текст не може містити всіх тонкощів, які реалізується тільки під час виконання, він є характерологічним макетом, який дає змогу виконавцям створювати власну виконавську концепцію.

Перцепція музики не може відбуватись без емоцій, адже емоційні образи пов'язані з музичною інтонацією і є підґрунтям музичного переживання. Судження виконавця-вокаліста стосовно музичного образу опирається на співпереживання характеру інтонацій, пов'язаного з певними емоціями, адже музична інтонація адсорбує проникливі почуття і емоційно віддзеркалюється в його свідомості. Саме тому даному процесу переживання певних інтонацій притаманна суб'єктивність. Завдяки взаємному впливу зовнішнього (закладеного в творі композитором та його інтерпретації) і внутрішнього (пов'язаного з рисами індивіда, його майстерності, а також культурою слухача/глядача) виникають образи музичних інтонацій, які насичуються емоціями (Д. Юник, 2009).

Отже, в результаті аналізу наукових досліджень індивідуально-виконавського стилетворення будь-якого музиканта-інтерпретатора можна гіпотетично зробити висновок, що процес формування самобутнього стилю вокаліста має характеризуватися не статичними, а динамічними ознаками, які видозмінюються завдяки впливу на них певних рис, а саме:

- рис композиторської творчості, сформованих з урахуванням композиторських шкіл, що віддзеркалюються в нотних текстах вокальних творів;
- рис національної культури, до якої належать як композитори, чії вокальні твори інтерпретуються, так і вокаліст;
- рис історичної епохи чи періоду, які вплинули на творчість не тільки композитора, а й на вокально-виконавську творчість інтерпретатора.

Минуле століття, як зазначає В. Ковтонюк (2022), ознаменувалось фактичним згасанням промовистості, що характеризувала стиль епохи, і це змусило науковців в ХХ столітті для визначення в музичних творах їх стильової автентичності використовувати безліч суджень та досліджувати відповідність певних точок зору стосовно цього визначення. Характерні

вектори руху музичної культури в цей період означували необароко, неоромантизм, неокласицизм та неофольклоризм. Вони, з притаманною для цих напрямів циклічністю, наклали відбиток на тенденції розвитку як певних національних шкіл, так і творчості окремих композиторів. Звичайно, досить складним явищем для вокаліста є виконавська інтерпретація композиторського стилю. «Якщо музикант-виконавець, є особистістю, то йому притаманне оригінальне і цілісне бачення світу, що втілюється в музичних образах. Назвемо таке бачення світу музичним світобаченням інтерпретатора. Не піддаючись, до детального аналізу складових музичного світобачення, зауважимо, що його, на нашу думку, формує величезне різноманіття чинників. Сюди входять генетичні і психологічні її чинники. Соціально-історичні впливи, життєвий досвід виконавця, його культурноінтелектуальний тезаурус, музичний тезаурус і т.д. специфічність музичного світобачення інтерпретатора безпосередньо виражається в його виконавському стилі» (Катрич, 2000, с. 50). У результаті досліджень індивідуального виконавського стилю О. Катрич надає такого змісту цій дефініції: «... індивідуальний стиль музиканта-виконавця – це відповідна до специфічності його музичного світобачення система виражальних засобів, яка, зберігаючи цілісність функціонує в якості опорного чинника переінтонування різних композиторських стилів» (2000, с. 50).

Саме тому, сучасні наукові дослідження індивідуального стилю музикантів-виконавців на засадах діалектичного, онтологічного та функціонального методологічних підходів до вивчення явищ та процесів надали змоги розмежовувати виконавську інтерпретацію музичних творів митцями концертно-сценічної діяльності (в тім числі і вокаліста) на нестильову та стильову.

Нестильова виконавська інтерпретація вокальних творів як митцями концертно-сценічної діяльності, так і студентами студентами мистецьких факультетів визначається безпомилковим емоційно насиченим звуковим «відтворенням» авторського нотного тексту з відсутністю виразного віддзеркалення ментально-національних рис та рис особистісного, композиторського й епохального стилів, а також стилю певного історичного періоду.

Стильова їх виконавська інтерпретація вокальних творів зорієнтована на трансформацію авторського нотного тексту у звукову палітру з уявленням та втіленням асоціативно-образного змісту і його емоційної насиченості на підґрунті віддзеркалення ментально-

національних рис, стильових рис композитора, епохи, історичного періоду й власного індивідуально-виконавського стилю. Стильову виконавську інтерпретацію вокальних творів як митцями концертно-сценічної діяльності, так і студентами студентами мистецьких факультетів доречно розмежовувати на три види, а саме: стилізовану, стильну та виконавську.

Стилізована виконавська інтерпретація вокальних творів як митцями концертно-сценічної діяльності, так і студентами студентами мистецьких факультетів характеризується максимальним відображенням автентичних рис особистісного індивідуально-виконавського стилю якісним віддзеркаленням звукового відтворення авторської концепції завдяки осмисленню стилістичних рис композитора, епохи й історичного періоду та ментально-національних рис.

Стильну виконавську інтерпретацію вокальних творів доцільно охарактеризувати як таку, що демонструє віддзеркалення рис тільки своєрідно-автентичної вокальної творчості без прояву атрибутів та ознак стилів композитора, епохи й історичного періоду, а також ментально-національних рис.

Виконавська інтерпретація вокальних творів як митцями концертно-сценічної діяльності, так і студентами студентами мистецьких факультетів відображає тільки риси композиторського стилю, стилю епохально-історичного періоду та риси національної ментальності без прояву індивідуально-неповторної манери як звукоутворення, так і артистизму, тобто без прояву самобутніх рис індивідуального вокально-виконавського стилю.

Індивідуальному виконавському стилю вокаліста притаманна генетична однакості, за сприяння якої розпізнається її походження, враховуючи відчуття різноманітних рис музичної тканини та проявляється персональне відношення до їх цілісності. Натомість, вокальні твори, які відносяться до спадку композитора, до епохи, в яку він працював, до композиторських шкіл та до певних творчих напрямів — зараховуються до «генетичної єдності». Зокрема, враховуючи судження О. Катрич (2000), що виникли в результаті її наукових пошуків, сутність поняття «музичний стиль» трактується як феномен, який впливає на здатність митця в ході інтерпретації вокального твору відтворювати потрібний результат завдяки взаємодії з виконавськими засобами виразності (своєрідність манери гри, специфічність звукоутворення тощо).

Отже, найважливіші риси індивідуального виконавського стилю вокаліста слід відшукувати не тільки у музикознавчому і загальноестетичному усвідомленні змісту понять «інтонація» та «інтонування», а й у поглибленому вивченні як композиторських та епохальших стилів, так і стилів слухачького сприйняття. Модель стильової концепції вокальних творів має формуватись в уяві виконавця з урахуванням відображення онтологічного модусу, який створює умови не тільки для заучування їх нотного та літературного тексту і відпрацювання вокальних навичок звукоутворення, а й для рефлексування образного змісту цих творів. Окрім цього, гіпотетично можна припустити, що фундаментальну педагогічну спрямованість розвитку найважливіших рис самобутнього виконавського стилю вокаліста необхідно пов'язувати з:

- вродженими психолого-фізіологічними задатками їх голосового апарату;
- особливостями їх інтонаційного мислення;
- сформованою системою їх ціннісних орієнтирів;
- безперервним впливом технічного процесу на технології донесення музичної інформації до слухачів/глядачів;
- обов'язковим формуванням віртуозності співу
- беззупинним ростом вимогливості слухачів/глядачів тощо.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок.

1. Індивідуальний виконавський стиль вокаліста є феноменом сучасних наукових досліджень. Незалежно від того, що означений феномен ще не має узагальненого критеріально-параметричного апарату щодо його оцінювання і аналізується здебільшого з мистецтвознавчих позицій (переважно композиторської творчості) — він відіграє важливу роль в інтерпретації музичних творів.

2. З позицій досягнень сучасної науки в аспекті вивчення індивідуального виконавського стилю вокаліста підґрунтям означеного процесу є композиторський стиль, який встановлює рівень творчої піднесеності автора та цінності його музичних творів з огляду системи звукових властивостей, віддзеркалених в нотному тексті.

3. У сучасній науці простежується три шаблі екстраполяції композиторського стилю, а саме:

- з'ясування мисленнєвих композиторських принципів на засадах його національної самобутності й особистих почуттів;

- продукування виконавського задуму з осмисленням сутності твору на основі адекватного світосприйняття композитора і виконавця;

- реалізація мисленнєвого виконавсько-стильового задуму з відтворенням ігрових навичок та концентрацією ідей виконавця на образній царині.

4. Виконавська інтерпретація музичних творів поділяється на стильову і нестильову, де першій властиво сутнісне відбиття аспектів композиторського стилю і атрибутів особистісного, а другій — відсутність відображення цих атрибутів і на образному, і на емоційному рівнях.

5. Індивідуальний виконавський стиль вокаліста віддзеркалює специфічні риси його особистісного сприйняття світу системою виражальних засобів. Він зберігає єдність самобутніх рис у процесі «переінтонування» стилів будь-яких композиторів. У сучасній науці простежуються певні напрацювання стосовно взаємозв'язку типу вокаліста з його «надзавданням» у процесі сценічної інтерпретації музичних творів, оскільки митці по різному ставляться як до мети виступу, так і до реакції на неї слухачів.

6. Перспективним напрямом подальшого вивчення індивідуального виконавського стилю вокаліста є його ретельне дослідження з позицій педагогічної науки, адже потребує поглибленого висвітлення реакція учнівсько-слухацької аудиторії на сприйняття інтерпретаційної моделі музичного твору в процесі реалізації якої проявляються риси означеного феномену.

ЛІТЕРАТУРА

- Бевз, М. (2006). Жанр концерту як складова частина сучасного педагогічного репертуару (на прикладі творів українських композиторів другої половини ХХ століття). *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти*, 17, 29–36. (Bevz, M. (2006). The concert genre as a component of the modern pedagogical repertoire (on the example of works by Ukrainian composers of the second half of the 20th century). *Problems of interaction of art, pedagogy and theory and practice of education*, 17, 29–36).
- Гребенюк, Н. Є. (1994). *Формування вокально-виконавських навичок та роль міжособистісного спілкування у класі сольного співу* (дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.02). Харків. (Grebenyuk, N. Ye. (1994). *Formation of vocal-performing skills and the role of interpersonal communication in the solo singing class* (PhD thesis). Kharkiv).
- Катрич, О. Т. (2000). *Стиль музиканта-виконавця (теоретичні та естетичні аспекти)*. Дрогобич: Відродження. (Katrych, O. T. (2000). *Style of a musician-performer (theoretical and aesthetic aspects)*. Drohobych: Vidrodzhennya).

- Ковтонюк, В. Л. (2022). *Стиль музичної творчості М. Плетньова* (дис. ... канд. мистецтвознавства: 025). Харків. (Kovtonyuk, V. L. (2022). *Style of musical creativity of M. Pletnev* (PhD thesis). Kharkiv).
- Копелюк, О. О. (2018). *Фортепіанна творчість Івана Карабиця: феноменологія стилю* (дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.03). Харків. (Kopelyuk, O. O. (2018). *Piano creativity of Ivan Karabyts: phenomenology of style* (PhD thesis). Kharkiv).
- Коханик, І. (2002). До проблеми музичного стилю в сучасному теоретичному музикознавстві. *Теоретичні та практичні питання культурології: українське музикознавство на зламі століть*, 9, 70–82. (Kokhanyk, I. (2002). To the problem of musical style in modern theoretical musicology. *Theoretical and practical issues of cultural studies: Ukrainian musicology at the turn of the century*, 9, 70–82).
- Москаленко, В. Г. (2018). Про індивідуально-стильові засади музичного авторства. *Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського*, 123, 7–16. (Moskalenko, V. G. (2018). On individual-stylistic principles of musical authorship. *Scientific herald of Tchaikovsky National Music Academy of Ukraine*, 123, 7–16).
- Ніколаєвська, Ю. В. (2020). *Номо Interpretatus в музичному мистецтві ХХ – початку ХХІ століть: монографія*. Харків: Факт. (Nikolaevska, Yu. V. (2020). *Nomo Interpretatus in the musical art of the 20th – early 21st centuries: monograph*. Kharkiv: Fact).
- Сухленко, І. Ю. (2015). Музикальне произведение в концепції виконавця: механізми актуалізації. *Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського*, 116, 51–58. (Sukhlenko, I. Yu. (2015). A piece of music in the concept of the performer: mechanisms of actualization. *Scientific herald of Tchaikovsky National Music Academy of Ukraine*, 116, 51–58).
- Шаповалова, Л. В. (2014). Духовная реальность музыкального произведения и методы ее познания. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти*, 40, 11–32. (Shapovalova, L. V. (2014). The spiritual reality of musical L composition and the methods of its cognition. *Problems of interaction of art, pedagogy and theory and practice of education*, 40, 11–32).
- Юник, Д. Г. (2009). *Виконавська надійність музикантів: зміст, структура і методика формування: монографія*. Київ: ДАКККиМ. (Yunyk, D. H. (2009). *Performance reliability of musicians: content, structure and method of formation: monograph*. Kyiv: DAKKKiM).
- Martienssen, K. (1930). *Die individuelle Klaviertechnik auf der Grundlage des schöpferischen Klangwillens*. Leipzig: Verlag Breitkopf & Härtel.

SUMMARY

Chen Lina. Individual performing style of a vocalist as phenomenon of modern scientific research.

In the article, in accordance with the set goal, the essence of the concept of "individual performing style of a vocalist" is considered from the standpoint of the achievements of modern science, and its role in the interpretation of musical works is also clarified.

Thanks to the application of the method of studying the best practices of vocalist style formation in the process of professional training, it was possible to distinguish four styles of performing musical works: performance "without any style"; "dead" performance; "museum" performance; original performance. By modeling the initial provisions of

psychological and musicological research into the pedagogical process, the technologies of reflecting the features of the vocalist's individual performing style by the system of his expressive means are described. Turning to comparative analysis, the "existence" of two types of interpretation of vocal works (stylistic and non-stylistic) is clarified, where the first is characterized by the essential reflection of the features of both the composer's style and personal style, and the second - by the absence of reflection of these features on both the figurative and emotional levels.

It is proven that the individual performance style of a vocalist, although there is still no generally defined criterion-parametric apparatus for its evaluation and is analyzed mostly from art criticism positions (mainly composer's work), nevertheless, this phenomenon plays an important role in the interpretation of musical works.

A promising direction for further study of the vocalist's individual performance style is its careful study from the standpoint of pedagogical science. It is noted that the reaction of the student-listener audience to the perception of the interpretative model of a musical work, in the process of its implementation of which the features of the specified phenomenon are manifested, requires in-depth coverage.

Key words: *performance style, vocalist, musical work, composer's musical text, methodology, stage performance.*

УДК 784.072:781.616.433-048.23

Дмитро Юник

Національна музична академія України імені П. І. Чайковського
ORCID ID 0000-0003-2930-238X

Сюй На

Національна музична академія України імені П. І. Чайковського
ORCID ID 0000-0002-4932-2882
DOI 10.24139/2312-5993/2025.01/458-469

КОНЦЕРТНО-СЦЕНІЧНИЙ АРТИСТИЗМ МУЗИКАНТІВ-ВИКОНАВЦІВ: ЙОГО СУТНІСТЬ ТА СПЕЦИФІКА ФОРМУВАННЯ

Розглянуто проблему формування та прояву концертно-сценічного артистизму у музикантів-виконавців. З'ясовано сутність означеного поняття. Обґрунтовано доцільність розмежування концертно-сценічного артистизму музикантів-виконавців на два види — вербальний та невербальний. Описано специфіку формування кожного його виду з урахуванням не тільки особистісних духовних та морально-естетичних цінностей музикантів-виконавців, а і культури митців, їх емоційності, енергетичності, емпатії та рефлексії. Доведено, що формування будь-якого виду концертно-сценічного артистизму музикантів-виконавців доцільно здійснювати у три етапи під час роботи над музичними творами, а саме: отримання і селекція музикантами-виконавцями чуттєвих відчуттів конструктів уявних образів різної модальності; усвідомлене чи інтуїтивне проектування в уяві музикантів-виконавців цілісних образних утворень з отриманих відчуттів; удосконалення цілісних образних утворень в уяві музикантів-виконавців мисленнєвою обробкою їх конструктів.

Ключові слова: *музикант-виконавець, музичний твір, концертно-сценічна діяльність, артистизм, уявний образ, перевтілення, сценічні рухи, комунікація, емоційність, вміння та навички, педагогічні умови.*